

Columbia University

Summer Investigative Reporting Course 2015

Helsingin Sanomat Foundation Fellow

LOPPURAPORTTI

Janne Juntila
toimittaja, FM
Helsinki

Osallistuin Helsingin Sanomien Säätiön stipendillä Columbian yliopiston tutkivan journalismin kesäkurssille heinäkuussa 2015. Kiitän stipendistä. Säätiön toiminta suomalaisten journalistien osaamisen kehittämisessä on merkittävää.

Kurssi oli kolmiviikkoinen intensiivinen sukellus tutkivaan journalismiin. Karkeasti ottaen ryhmittelisin kurssin sisällön seuraaviin pääkohtiin: **tutkivan journalistin asenne ja etiikka** (mm. todistamisen velvoite), **julkisten rekisterien tietojen koneavusteinen järjestely ja analysointi** (nk. datajournalismi), **asiakirjat tiedon lähteinä** (asiakirjapyynnöt, oikeudenkäyntipöytäkirjat), **tiedonhankinta ja tietoturva sosiaalisessa mediassa ja muussa viestinnässä** sekä **kriisiraportointi**.

Kurssi rakensi näiden kokonaisuuksien välille mielekkään yhteyden. Tutkiva, todisteisiin nojaava asenne saa toimittajan etsimään dokumentaatiota: onko todistamisen kohteena oleva asia kirjattu esimerkiksi johonkin pöytäkirjaan, tarkistusraporttiin, kalenteriin, sähköpostiin tai onko se todennettavissa vaikkapa valokuvasta tai äänitallenteesta? Suuri osa tutkivan journalismin materiaalista on jo nyt julkisesti saatavilla.

Jos tieto ei ole jo kaikkien saatavilla, voi se silti olla julkisuuslain mukaan julkista. Tällaista viranomaisen toimintaan liittyvää dokumentaatiota voi Suomessa(kin) kuka tahansa pyytää nähtäväksi asiakirjapyynnöillä.

Tiedon seulomiseen tai laajan materiaalin yhteyksien analysoimiseen voi ottaa koneet avuksi (Excel, database-ohjelmat). Pyynnöt ja datan käsittely ovat iso osa työtä.

Teknisten termien ja ohjelmien tai ylevien käsitteiden ei pidä antaa hämärtää sitä, että kaiken perusta on perinteisessä raportoinnissa: haastattelemistaidoissa, lähdekritiikissä, faktojen tarkistamisessa ja niin edelleen.

Vaikka esimerkiksi yritysten tilinpäätösten ja julkisten kertomusten informaatio on rajallista, on niiden takana kuitenkin ihmisten verkosto, ja yrityksen toiminnasta saa parhaiten tietoa puhumalla näiden ihmisten kanssa. Tällaisten lähteiden kanssa työskennellessä tavoitteena on molemminpuolinen luottamus. Kuitenkin myös pienimuotoisimpaankin yritystoimintaan liittyy jatkuvaa dokumentointia ja raportointia. (Montako jäätelöpalloa tänään myytiin? Mikä oli pakastealtaan lämpötila?)

Usein kiinnostavat uutiset syntyvät havainnoinnin, yksinkertaisten oivallusten ja viitseliäisyyden yhdistelmästä.

Muutaman havainnollisen case-kuljetuksen sekä ilmiömäisen stimuloivan (kaikki Amerikassa on "amazing") haastatteluluennon lisäksi pidin siitä, että datajournalismiin käytettiin kolme pitkää päivää. Tämä osuus jakoi kurssilaisten mielipiteitä. Asiakirjajulkisuus on yksi vaade mielekkäiden data-analyyysien tekemiselle. Sveitsin ja Latinalaisen Amerikan osallistajat totesivat, että heidän kotimaissaan ei julkista dataa ole saatavilla yhtä hyvin kuin hämmästyttävän avoimen raportoinnin Yhdysvalloissa.

Kurssin luennoitsijat olivat nimekkäitä ammattilaisia. Lähestymistapa oli käytännöllinen, toisaalta opetustapa varsin perinteisen luentomainen. (Kurssin sisältö lienee pysynyt melko samanlaisena muutaman vuoden, aiempien osallistujien kuvaukset tuntuvat tutuilta.) Niin kuin usein opinnoissa – mukaan lukien nämä maailmanluokan oppilaitokset –, muiden kurssilaisten kanssa luentojen jälkeen käydyt keskustelut ovat iso osa koulutuksen antia.